

POSTANOWIENIE

Dnia 15 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **S. P.**

w przedmiocie wyłączenia sędziego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 15 kwietnia 2026 r.

wniosku obrońcy S. P. o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego od orzekania w przedmiocie kasacji w sprawie IV KK 99/26,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Ryszarda Witkowskiego
od rozpoznania sprawy kasacyjnej IV KK 99/26.**

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy S. P. uniewinnionego od popełnienia czynu z art. 239 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. o wyłączenie od rozpoznania sprawy kasacyjnej IV KK 99/26 SSN Ryszarda Witkowskiego. We wniosku obrońca odwołując się do sposobu powołania wskazanego sędziego na urząd sędziego Sądu Najwyższego, jak też uchwały składu siedmiu sędziów SN z 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 podniósł, że skład sądu z udziałem tego sędziego nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i sąd taki będzie nienależycie obsadzony. Wskazał nadto, że w kontekście art. 41 § 1 k.p.k., wobec wskazanego przez wnioskodawcę konfliktu uniewinnionego z prokuratorami, którzy prowadzili czynności procesowe w jego sprawie, ma również znaczenie fakt pełnienia, przez

wskazanego sędziego, w przeszłości urzędu prokuratora, w tym – prokuratora Prokuratury Krajowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek jest zasadny.

Procedując w sprawie złożonego wniosku Sąd Najwyższy nie znajduje powodów do zakwestionowania poglądu wyrażonego w uchwale trzech połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 .01. 2020 r., BSA I – 4110 – 1 /20 OSNK 2020, z. 2 poz. 7 – „Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz.3). Tak ukształtowana Rada nie jest bowiem organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1 (zob. uchwała SN z 2.06. 2022 r., I KZP 2/22, OSNK 2022, nr. 6, poz. 22). Na wymowę uchwały trzech Izb Sądu Najwyższego w płaszczyźnie „niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPCz zwrócił uwagę Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19). Trybunał wskazał, że z uwagi na udział w procesie powoływania w Polsce sędziów takiego organu, jakim jest Krajowa Rada Sądownictwa, w składzie ukształtowanym nowelą z 2017 r. (w efekcie czego organ ten nie jest niezależny od władzy wykonawczej i ustawodawczej) – osoba powołana na urząd sędziego orzekając w określonej sprawie nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPCz. Należy tu przypomnieć, że Europejski Trybunał Praw Człowieka ma tzw. „monopol jurysdykcyjny” w zakresie interpretacji i stosowania Konwencji (art. 32 ust. 1 EKPC). Jak się w efekcie przyjmuje, jego konsekwencją jest związanie sądów krajowych interpretacją EKPCz przyjętą przez Trybunał (zob. I. Kondak [w:] Konwencja o Ochronie Praw

Człowieka i Podstawowych Wolności. Komentarz, L. Garlicki [red], Warszawa 2011, t. 2, s. 100 i 103).

Rozpoznając wniesiony - w trybie art. 41 § 1 k.p.k. - wniosek w tej sprawie, Sąd Najwyższy nie może pozostać na te argumenty obojętny.

Niedopuszczalne bowiem w świetle jakichkolwiek standardów – czy to konwencyjnych, czy konstytucyjnych – jest doprowadzenie do sytuacji, w której przed sądem kasacyjnym miałyby dojść do naruszenia jednej z elementarnych gwarancji procesowych, którą jest gwarancja dla strony, że jej sprawę rozpozna niezależny i bezstronny sąd ustanowiony ustawą. Ta gwarancja ma naturę systemową, zaś jej ewentualne naruszenie jest uchybieniem znacznie dalej idącym, niż niezapewnienie wyłączenia do sprawy sędziego, co do którego ujawniły się powody osłabiające domniemanie bezstronności.

Bezsporne jest, że Ryszard Witkowski powołany został na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na skutek rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa, której kształt został określony ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r., co do której test niezależności od władzy ustawodawczej oraz wykonawczej ma wynik negatywny.

Okoliczność ta rzutuje na sytuację osób, które uzyskały powołania sędziowskie po uprzednim otrzymaniu rekomendacji od tak ukształtowanej KRS (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 19 listopada 2019 r. w sprawach C – 585/18, C- 624/18 i C – 625/18 oraz str. 24 – 27 uzasadnienia uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego), nie tylko w płaszczyźnie organizacyjnej, tj. w aspekcie ich formalnego statusu jako sędziów Sądu Najwyższego, co w orzeczniczej, powodując, że orzeczenia wydane z ich udziałem nie spełniają kryteriów określonych w art. 6 ust. 1 EKPCz i mogą na tej podstawie podlegać wyeliminowaniu, o czym świadczy przywołane orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. O ile jednak nie ma podstaw do przyjęcia *a priori*, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed KRS po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony, to w stosunku do sędziów Sądu Najwyższego, którzy otrzymali

nominację w takich warunkach, przedmiotowe domniemanie ma charakter niewzruszalny, a powody takiego stanu rzeczy zostały czytelnie nakreślone w cytowanych uchwałach Sądu Najwyższego.

W świetle zaprezentowanych rozważań należało uwzględnić argumentację wnioskodawcy i uznać, że skład orzekający Sądu Najwyższego z udziałem wskazanego sędziego nie spełniałby kryterium „niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą” w znaczeniu obszernie omówionym na gruncie sprawy Reczkowicz przeciwko Polsce i innych, tożsamych przedmiotowo postępowań (np. Dolińska – Ficek i Ozimek przeciwko Polsce, połączone skargi nr 49868/19 i 57511/19). Jednocześnie Sąd Najwyższy z uwagi na niewykazanie rzeczywistych powiązań z przeszłości między prokuratorami podejmującymi czynności procesowe w sprawie S. P. a Ryszardem Witkowskim sprawującym uprzednio urząd prokuratora, nie uznano tej argumentacji zawartej we wniosku, jako należyte uzasadnienie podstawy żądania wyłączenia sędziego. Potwierdzając natomiast zasadność wniosku w pozostałym zakresie, wyłączono SSN Ryszarda Witkowskiego od rozpoznania sprawy IV KK 99/26.

Z tych względów postanowiono jak na wstępie.

[J.J.]

[r.g.]